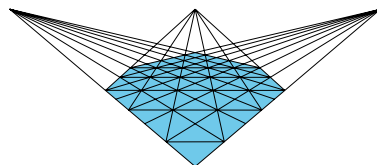

BELEIDSPLAN 2021-2024

VERBINDEN EN INSPIREREN

ZEEUWSARCHIEF

Woord vooraf 4

Ons profiel 6

Het Zeeuws Archief: functies en groei 6

Onze missie 7

Onderdeel van een netwerk van archiefinstellingen 8

Onze visie 10

De informatiesamenleving 10

Nieuwe vormen van samenwerking en dienstverlening 12

Onze doelen voor 2021-2024 16

Verbinden en inspireren 16

Doelstelling 1: verder bouwen aan het Zeeuws e-Depot 16

Doelstelling 2: mensen verbinden met de bronnen van Zeeland 22

Organisatie en bedrijfsvoering 28

Personeel 28

Gebouwbeheer & Facilitaire Zaken 29

Bestuur 30

Risico's 30

Terugblik 2017 – 2020 32

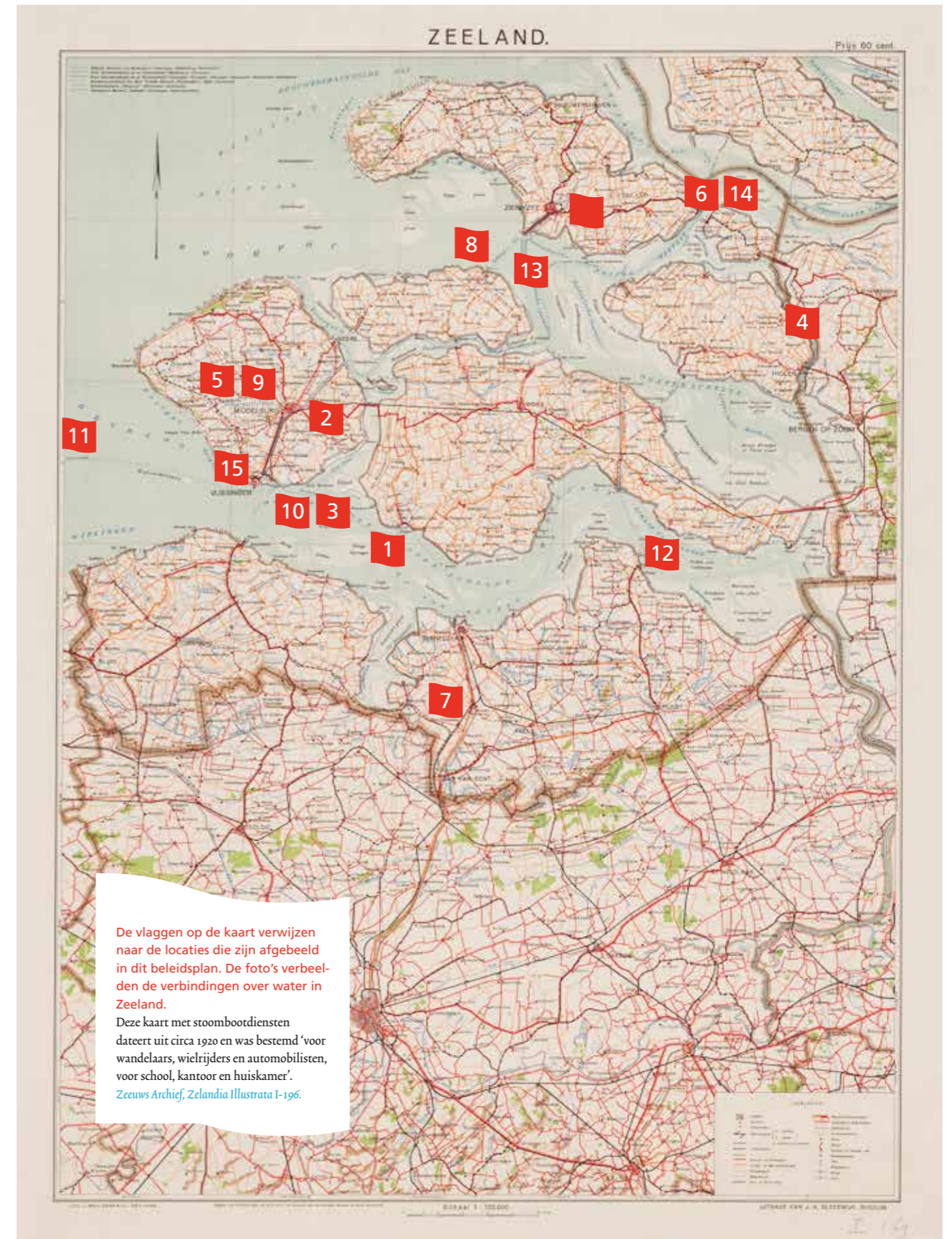
Doelstelling 1: Hét e-Depot van Zeeland 32

Doelstelling 2: Dienstverlening: beheren, bewaren en beschikbaar stellen 33

Doelstelling 3: Collecties en publieksbereik 34

Personeel van de Provinciale Zeeuwse Electriciteits-Maatschappij (PZEM) en passagiers onderweg naar Ouwerkerk of Nieuwerkerk voor herstelwerkzaamheden na de Watersnoodramp, 1953.

Foto: Rykel ten Kate (1912-1992). Zeeuws Archief, Beeldbank Schouwen-Duiveland, RK-1268

Archieven zijn voor iedereen, want ze gaan over iedereen. Het Zeeuws Archief wil er voor iedereen zijn en zet zich in om iedereen te bereiken, te inspireren en te verbinden.

Dit beleidsplan is geschreven in een periode waarin maatregelen tegen verspreiding van het coronavirus contacten tussen mensen belemmeren en soms zelfs verhinderen. De crisis maakt in een klap duidelijk wat het belang van digitalisering is. Digitalisering van de collectie en een digitaal werkende organisatie. Het Zeeuws Archief heeft in de voorgaande beleidsperiode al voortgang geboekt en zet nu de volgende stappen.

Nieuw in deze beleidsperiode is de groei van de organisatie. Met de aangesloten archiefdiensten – Gemeentearchief Terneuzen, Gemeentearchief Vlissingen en Gemeentearchief Schouwen-Duiveland – en hun medewerkers groeit de organisatie letterlijk en figuurlijk. De te beheren archieven en collecties nemen toe, evenals de omvang van het te bereiken publiek. Het Zeeuws Archief ontwikkelt zijn organisatie daarom verder.

Authenticiteit staat als altijd bij informatiebeheer voorop. Daarin verandert niets. De maatschappij verandert wel. Mening en vieren hoogtij en iedereen vindt voortdurend overal ergens iets van. Op sociale media, in praatprogramma's, in kranten. Welke rol is daarin weggelegd voor feiten? De bronnen maken het verschil. Het Zeeuws Archief heeft oog en aandacht voor meningen en vraagt aandacht voor de bronnen.

Twee thema's staan de komende periode centraal. Thema's die Zeeuws zijn en tegelijkertijd Zeeland overstijgen. Thema's die een waardevolle bijdrage kunnen leveren aan het actuele maatschappelijke debat.

Het eerste thema is slavernij. Het Zeeuws Archief beheert een wereldwijd uniek archief over het slavenhandelsverleden en wil dat met het oog op het nationale herdenkingsjaar 2023 verder onder de aandacht brengen.

Het tweede is water. Onmisbaar en in overvloed gevaarlijk. Levenslijn en levensbedreigend. Onze geschiedenis is ermee doordrenkt. Met de archieven van de Deltadienst en waterbouwers als Johan van Veen kijken we vanuit het verleden naar het heden en de toekomst.

1

Vanaf de steiger te Borssele naar de Mecklenburg van de Maatschappij Zeeland, 18 mei 1927. Het bezoek maakte deel uit van de opening van de lokalspoorweg op Zuid-Beveland.

Zeeuws Archief, Zelandia
Illustrata III-423-20.

2

Arnemuidse visleursters verlaten het overzetveer van veerman J. Lasoe over het Arnekanaal, 1895-1905. Zeeuws Archief, Historisch-Topografische Atlas Middelburg, nr P-1317.

HET ZEEUWS ARCHIEF: FUNCTIES EN GROEI

Het Zeeuws Archief is het Regionaal Historisch Centrum (RHC) van Zeeland. Het beheert en conserveert de archieven en collecties van een groeiend aantal Zeeuwse overheden, particulieren en bedrijven en stelt die ter beschikking aan burgers.

Informatie wordt op papier en in digitale vorm bewaard. Het Zeeuws Archief is gespecialiseerd in analoge en digitale duurzaamheid; het biedt opslag, authenticiteit en toegankelijkheid in de fysieke depots en in het Zeeuws e-Depot. Daarom brengen steeds meer lokale en regionale overheden hun - digitaal gevormde - archief onder in het Zeeuws Archief. Bij het Zeeuws Archief kan iedereen informatie raadplegen over de geschiedenis van de provincie en haar bewoners.

Als Zeeuws Archief vervullen wij een vijftal functies voor een groeiend aantal partners:

- A **Collectiebeheer en cultuurhistorie:** de functies rond het verwerven en beheren van historische en actuele archieven
- B **Publieksbereik:** de functies gericht op beschikbaarstelling aan de particulier, de burger en andere private klanten
- C **Informatiebeheer:** de interne en vaak informatietechnische functies met beheersmatig karakter
- D **Advies en toezicht:** de strategische functies ten behoeve van overheden in Zeeland
- E **Externe oriëntatie:** de invulling van de externe relaties en de vormen van samenwerking

Voor elk van deze functies geldt dat we verschillende rollen vervullen, verantwoordelijkheden hebben en activiteiten ontplooiën en verschillende vormen van samenwerking kennen. En onze financiering is doorgaans op het vervullen van meerdere van de genoemde functies gericht.

De genoemde functies maken dat wij met steeds meer afnemers, bestuurlijke samenwerkingspartners, collega-archieven, culturele en educatieve organisaties en maatschappelijke actoren in contact staan. Daarnaast zijn we ook een plek waar onderzoekers, studenten, geïnteresseerden, genealogen en het algemene publiek naartoe komen, zowel fysiek als online. En er heeft zich een kring van mensen en bedrijven rond het Zeeuws Archief gevormd, zowel vrijwilligers die een actieve bijdrage leveren, als leden en bedrijven die samen de Stichting Vrienden van het Zeeuws Archief vormen. De stichting telt inmiddels meer dan 280 particuliere- en 9 bedrijfsvrienden.

In het Zeeuws Archief zijn niet alleen de archieven van rijksinstellingen in Zeeland te raadplegen, zoals de kamer van koophandel, het kadaster en de rechtbank, maar ook van de gemeenten Middelburg, Veere, Kapelle, Vlissingen, Terneuzen en Schouwen-Duiveland, Waterschap Scheldestromen en de provincie Zeeland. Daarbij zijn de archieven en collecties in toenemende mate ook online te raadplegen. Het Zeeuws Archief beheert nu bijna 34 kilometer aan analoge archieven. Daarnaast worden er ook nog objecten beheerd, namelijk de stadhuiscollecties van de gemeenten Middelburg en Veere.

Het Zeeuws Archief groeit niet alleen in omvang, maar manifesteert zich ook op steeds meer plekken. De hoofdvestiging van het Zeeuws Archief is aan het Hofplein in Middelburg, in het 18e-eeuwse Van de Perrehuis en een modern gebouw. In de nieuwbouw bevinden zich het informatiecentrum, de studiezaal en de depots. Het monumentale deel van het gebouw huisvest de medewerkers en hier worden exposities ingericht.

Een tweede vestiging is in het gebouw van Waterschap Scheldestromen in Terneuzen. Hier is een studiezaal en worden de Zeeuws-Vlaamse waterschapsarchieven beheerd. Deze zijn, evenals de archieven en collecties van het gemeentearchief Terneuzen, op afspraak in te zien.

De derde locatie bevindt zich in Vlissingen. Het depot van het voormalige Gemeentearchief Vlissingen is op 1 januari 2020 onderdeel geworden van de archiefbewaarplaats van het Zeeuws Archief. Dit depot wordt gebruikt voor het beheer van archieven die volledig gedigitaliseerd zijn en daardoor weinig worden geraadpleegd.

De vierde locatie is in het gemeentehuis van Schouwen-Duiveland, waar het voormalige Gemeentearchief Schouwen-Duiveland vanaf 1 januari 2021 met medewerkers, vrijwilligers en collecties onderdeel is van het Zeeuws Archief. De Schouwse archieven worden beheerd in Zierikzee en kunnen daar worden geraadpleegd.

ONZE MISSIE

De burger heeft recht op een overheid die haar informatie op een goede manier bewaart. Dat is al meer dan 200 jaar het geval. Iedere overheidsorganisatie moet daarom zorgdragen voor haar archief. De overheidsarchieven zijn in beginsel openbaar. In de Archiefwet is vastgelegd hoe het stelsel van archiefinstellingen in Nederland eruitziet en hoe de verantwoordelijkheden zijn verdeeld. Het Zeeuws Archief brengt in zijn missie tot uitdrukking wat de richting is die het opgaat, uitgaande van de doelstellingen, het werktein, bestaansrecht en betekenis van de organisatie.

Het Zeeuws Archief is dé werkplaats om de geschiedenis van Zeeland persoonlijk te ontdekken en te onderzoeken.

Het Zeeuws Archief beheert en bewaart de archieven en collecties van overheden, particulieren en bedrijven in Zeeland.

Het Zeeuws Archief is specialist op het gebied van analoge en digitale duurzaamheid en biedt opslag, authenticiteit en toegankelijkheid in de fysieke depots en het Zeeuws e-Depot.

Kernwaarden van het Zeeuws Archief zijn betrokken en betrouwbaar.

VERBINDEN EN INSPIREREN

De functies die wij vervullen hebben we beschreven in hoofdstuk 2. Gegeven de ontwikkelingen werken we in de komende beleidsperiode aan een tweetal concrete doelen:

- 1 **Verbinden & perspectief bieden.** Het Zeeuws Archief legt de verbinding tussen erfgoed en mensen, individuen en organisaties, ook onderling. Voor overheidsorganisaties en bedrijven biedt het Zeeuws Archief met het Zeeuws e-Depot perspectief voor de toekomst van duurzaam digitaal informatiebeheer en bouwt verder aan het Zeeuws e-Depot.
- 2 **Inspireren & perspectief bieden.** Het Zeeuws Archief inspireert met zijn archieven en collecties inwoners binnen en buiten Zeeland. Met bronnen over het verleden biedt het Zeeuws Archief perspectief aan het actuele debat.

In dit hoofdstuk zetten we op hoofdlijnen uiteen welke werkzaamheden voortvloeien uit deze doelen. Per doel geven we daarbij concreet aan welke activiteiten we komende beleidsperiode zullen ontplooiën, met het daarbij behorende tijdspad.

DOELSTELLING 1

VERDER BOUWEN AAN HET ZEEUWS E-DEPOT

We hebben de expertise en de infrastructuur om ons e-Depot verder uit te bouwen tot hét e-Depot van Zeeland.

Zeeuws e-Depot

Wat betreft het Zeeuws e-Depot onderscheiden we op hoofdlijnen de volgende activiteiten voor de komende beleidsperiode, te weten de aansluiting van zorgdragers, opname van digitale archieven en advies en begeleiding hierin.

We houden de ambitie vast om alle Zeeuwse overheden aan te sluiten op het Zeeuws e-Depot. Dit betekent dat wij in de komende beleidsperiode ten minste met nog vijf Zeeuwse overheden het aansluittraject doorlopen en een dienstverleningsovereenkomst sluiten. In 2024 zijn dan in totaal 10 van de 15 Zeeuwse overheden aangesloten op het Zeeuws e-Depot. Samen met hen treffen wij de maatregelen op organisatorisch, informatie-inhoudelijk en technisch niveau om digitale informatieobjecten op te nemen in het Zeeuws e-Depot. Ons streven is om ook twee actoren van buiten de overheid aan te sluiten.

Nadat een dienstverleningsovereenkomst is gesloten, is onze inzet niet uitsluitend gericht op de opname van digitale informatie. In de aansluittrajecten zijn we betrokken bij het creëren van overzicht van, en inzicht in de digitale archieven bij een lokale overheid en het bepalen van de juiste bewaarstrategie voor ieder archief. We hanteren daarbij het principe ‘archiving by design’: we adviseren over de eisen die gesteld worden aan informatiesystemen, metadatering en bestandsformaten. We worden betrokken bij de aanbesteding van informatiesystemen en inrichting van applicaties en werkprocessen. Hiertoe voeren we mappings, analyses en tests van exports uit.

In aansluittrajecten werken we met iedere overheid afzonderlijk aan de voorbereiding van opname van hun digitale informatie in het e-Depot. De totstandkoming van een overbrenging is in veel gevallen complex en arbeidsintensief, zeker de eerste keer. Inmiddels weten we uit ervaring dat er nauwelijks sprake kan zijn van het exporteren en overbrengen van ‘kant en klare’ digitale archieven. De informatieobjecten dienen digitaal op orde gebracht: dossiers schonen en vervolledigen, vernietigen, toevoegen ontbrekende (essentiële) metadata en omzetting (conversie) naar te conserveren bestandsformaten.

We spannen ons komende beleidsperiode in om de in de overbrengingsprojecten ontwikkelde aanpak en opgedane ervaringen, in onze werkprocessen te borgen, opdat het proces te herhalen is in vervolgoverbrengingen en te vertalen en toe te passen in nieuwe trajecten met andere overheden. Hiertoe documenteren we de werkwijze en opgedane ervaring en verwerken we deze informatie tot protocollen. We formuleren onze ervaringen in toegankelijke ‘Frequently asked questions’.

We zoeken ook samenwerking met de andere RHC’s en archiefdiensten om onze kennis te verrijken en wisselen kennis uit op platforms zoals KIA, PLEIO en VNG-fora.

Activiteit	Tijdspad
Aansluittrajecten en overbrenging vijf Zeeuwse overheden	2024 gereed
Aansluittrajecten en overbrenging twee particuliere archiefvormers	2024 gereed
Documenteren en standaardisering werkwijze; vaststellen protocollen en formuleren FAQ’s	2021 e.v.

Functioneel beheer archiefsystemen

Voor het duurzaam bewaren, beheren en (online) beschikbaar stellen van informatie is het functioneel beheer van de archiefsystemen van het Zeeuws Archief een essentieel onderdeel van de bedrijfsvoering. De applicaties die wij gebruiken vereisen ordentelijke, technische infrastructuur en continu onderhoud. Bij de ontwikkeling van het Zeeuws e-Depot, maar ook ten aanzien van het beheer van analoge archieven wordt continu gekeken naar een optimale afstemming van applicaties, processen en infrastructuur waarbij nieuwe inzichten en ontwikkelingen steeds zullen leiden tot verandering. Belangrijke onderdelen van het functioneel beheer zijn, naast de techniek, de procesbeschrijvingen, instructies en werkafspraken voor de gebruikers van de systemen. De komende beleidsperiode brengen wij de behoefte van de gebruikers in kaart, stellen we procesbeschrijvingen op en stellen we handleidingen beschikbaar. Waar nodig vullen wij dit aan met cursusaanbod voor gebruikers. Hiertoe halen wij ervaringen op bij andere archiefdiensten, nemen wij actief deel aan landelijk overleg en stellen wij ons zowel intern als extern servicegericht op.

Voor het technisch beheer van de archiefsystemen werken wij nauw samen met de RHC’s, het Nationaal Archief en onze leveranciers. Zoals eerder aangegeven, verwachten mensen in de gedigitaliseerde samenleving dat informatie makkelijk en per direct - on demand en online - beschikbaar is. Zeker bij een e-Depot ligt de focus sterk op directe toegang tot digitale informatie. Dit geldt niet alleen voor de burger maar zeker ook voor de ambtenaar die toegang wenst tot ‘zijn’ archieven op de werkplek bij zorgdrager.

7

De Rijkspont Sluiskil over het Kanaal Gent-Terneuzen, 1967-1968.
Foto: Firma J. Torbijn. Zeeuws Archief, Fotoarchief J. Torbijn, SLK-34.

9

Aanlegsteiger te Grijskerke voor het veer Middelburg-Domburg tijdens de inundatie van Walcheren, 1944-1945. De loopsteiger vormde een verbinding tussen de Domburgse watergang en de kom van het dorp. De vaarroute was aangegeven met gevlochten fruitmanden hangende aan de zogenaamde Rommelasperges. De 'veerboot' bestond uit een reddingsboot voortgetrokken door een motorbootje.
Foto: A.G. Kruithof (1894-1983). Zeeuws Archief, Fotoarchief A.G. Kruithof, nr 36.

8

De veerboot van Co Berrevoets aan de Noord-Bevelandse kant, bijna gereed voor vertrek naar Zierikzee, 1930-1940. Op de loopplank staat Berrevoets jr. en aan dek Berrevoets sr.
Zeeuws Archief, Beeldbank Schouwen-Duiveland, nr ZZE-1621.

10

Passagiers gaan aan boord van een schip van de Stoomvaart Maatschappij Zeeland (SMZ) in de Buitenhaven te Vlissingen, 1930-1935.
Foto: P.L. Kuijt. Zeeuws Archief, Fotocollectie Vlissingen, nr 41477.

In de beleidsperiode 2017-2020 hadden we drie doelstellingen.

- 1 het Zeeuws Archief laten groeien naar hét e-Depot voor Zeeland
- 2 dienstverlening: beheren, bewaren en beschikbaar stellen van informatie
- 3 collecties en publieksbereik

Daarbij heeft het zwaartepunt gelegen op de ontwikkeling van het Zeeuws e-Depot en in het verlengde daarvan de (digitale) dienstverlening.

Het Zeeuws Archief heeft goede resultaten geboekt wat betreft het behoud van de analoge collecties. Qua publieksbereik is er veel georganiseerd en de eerste nieuwe stappen voor een groter publieksbereik zijn gezet. We zien, onder meer tijdens de open dagen, dat er animo is voor publieksactiviteiten en verwachten dat we het onderdeel publieksbereik in de volgende periode verder kunnen uitbouwen.

We gaan hieronder per doelstelling verder in op de context en de resultaten van de afgelopen periode.

DOELSTELLING 1 HÉT E-DEPOT VAN ZEELAND

Het Zeeuws Archief heeft belangrijke stappen gezet in het streven uit te groeien naar hét e-Depot van Zeeland. De verdere ontwikkeling van het technische deel van de voorziening was een belangrijk onderdeel daarvan, maar ook de begeleiding van de aangesloten of aan te sluiten overheden bij het op orde brengen van hun informatiebeheer om opname mogelijk te maken. Daarnaast zijn allerlei activiteiten georganiseerd om kennis over digitale duurzaamheid van overheidsinformatie te delen met alle Zeeuwse overheden, in de vorm van groepsactiviteiten en individueel advies.

Naast overheden heeft de acquisitie van digitale niet-overheidsarchieven onze aandacht gehad. Dit heeft nog niet geleid tot de opname van particuliere digitale archieven

RESULTATEN

1 Implementatie e-Depot

De nodige investeringen zijn gedaan in de technische infrastructuur en de ontwikkeling van digitale kennis en competenties van medewerkers. Er zijn nieuwe medewerkers aangetrokken om de expertise op digitaal vlak te verbreden en het team inspectie en advies is versterkt om de dienstverlening aan de zorgdragers adequaat uit te voeren.

2 Aansluiting overheden op het Zeeuws e-Depot

We hebben afgelopen periode intensief samengewerkt met zorgdragers binnen de gemeenschappelijke regeling en met de DVO-partners en de verschillende overheden in Zeeland. We hebben vijf overheden in Zeeland aangesloten op het Zeeuws e-Depot: de Provincie Zeeland en de gemeenten Veere, Tholen, Schouwen-Duiveland en Terneuzen. In deze samenwerking met de overheden hebben wij de zorgdragers voorzien van kennis en advies op het gebied van informatiehuishouding. In een aantal gevallen zijn voorafgaand aan de aansluittrajecten pilots uitgevoerd om het beoogde traject te toetsen.

3 Ondersteuning en voorbereiding andere overheden

De samenwerking met Zeeuwse overheden inzake digitale duurzaamheid en overbrengingen naar het Zeeuws e-Depot had in de afgelopen periode vooral het karakter van kennisopbouw en voorbereiding op de verduurzaming van de informatiehuishouding: dit betrof veelal analyses, zoekwerk, in kaart brengen van het werkveld, dit werkveld onder de aandacht brengen bij de zorgdrager en het management overtuigen van nut en noodzaak van te treffen maatregelen. In het kader van het voorbereiden van de niet aangesloten overheden hebben we voorlichtingsbijeenkomsten en workshops georganiseerd over optimaal digitaal informatiebeheer voor archiefvormers. De aanpak van de aansluittrajecten voor meer overheden en

particulieren is geconcretiseerd in een planning en loopt door in de nieuwe beleidsperiode 2021-2014.

4 Niet-overheidsarchieven

Met enkele bedrijven en met enkele kerkelijke- en onderwijsinstellingen zijn gesprekken gevoerd, waarbij adviezen gegeven zijn over het digitaal informatiebeheer. Dit heeft nog niet tot aansluiting geleid.

CONCLUSIE: VEEL GEREALISEERD

Er is veel werk verzet. We hebben een werkend e-Depot, het personeel is goed geëquipeerd en overheden zijn aangesloten. Het werkveld van het Zeeuws Archief is door de groei van het Zeeuws e-Depot vergroot, zowel op bestuurlijk als op uitvoerend niveau zijn de werkprocessen complexer geworden. Dit vraagt veel van onze medewerkers.

DOELSTELLING 2 DIENSTVERLENING: BEHEREN, BEWAREN EN BESCHIKBAAR STELLEN VAN INFORMATIE

Het doel was om zowel online als offline actief te zijn bij het beheren, bewaren en beschikbaar stellen van de archieven en collecties van Zeeland. Het aanvankelijke plan om voor beheer en behoud uit te wijken naar het landelijke, fysieke depot in Emmen hoefden we niet uit te voeren dankzij nieuwe ontwikkelingen in het Zeeuwse.

Wat betreft het beschikbaar stellen van materialen, had de publieke toegankelijkheid in het bijzonder onze aandacht. Daartoe hebben we de dienstverlening in de fysieke studiezaal gecontinueerd. Daarnaast wilden we een digitale onderzoeksomgeving bouwen, om zo onderzoekers in staat te stellen vanuit huis onderzoek te doen. Tot slot wilden we ook de analoge archieven beter ontsluiten door metadatering van archieven en bijzondere collecties beter af te stemmen op het verwachtingspatroon van publiek en door de toegangen geschikt te maken voor hergebruik als open data. Ook scannen op verzoek was onderdeel van de dienstverleningsdoelstelling, zowel voor partners als publiek: om sneller op de vraag in te kunnen spelen én om de stukken niet meer uit te hoeven lenen.

RESULTATEN

1 Beheren en bewaren

In de beleidsperiode zijn de analoge archieven van de volgende Zeeuwse overheden onder de hoede van het Zeeuws Archief gebracht: Terneuzen, Vlissingen en het de Zeeuws-Vlaamse archieven van Waterschap Scheldestromen. Ook met de gemeente Schouwen-Duiveland is een proces gestart om het gemeentearchief gefaseerd onder beheer van het Zeeuws Archief te brengen, een proces dat per 1 januari 2021 wordt afgerond.

Veel werk is verzet om de van deze zorgdragers overgenomen archieven te integreren in de bedrijfsvoering, op te nemen het collectiebeheersysteem van het Zeeuws Archief en beschikbaar te stellen voor publiekszaken en (daarmee) de dienstverlening aan gebruikersgroepen. Hierbij worden de toegevoegde archieven en collecties in toenemende mate ook online raadpleegbaar gemaakt. Werk dat in de volgende beleidsperiode wordt voortgezet.

Het aanvankelijke voornemen om gebruik te maken van het landelijk depot in Emmen is niet geëffectueerd. Dankzij de aansluiting van de

ZEEUWSARCHIEF

